

ВИДИ РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ

*Доповідач – Котельнікова К.В., ст.,
Науковий керівник – Анісімова С.В., доц., к.г.н.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Україна
svitlanaanisiomova@meta.ua*

Деградоване штучне міське середовище надає комплексну шкідливу дію на здоров'я населення унаслідок забруднення атмосферного повітря, дефіциту сонячного проміння, води, а також стресових чинників, обумовлених напруженим ритмом життя, скупченістю населення, недоліком зелених насаджень і т.п.

Проблемам, пов'язаним з розвитком рекреаційного природокористування, в останній час приділяється все більш уваги. В умовах сучасної соціально-економічної і екологічної ситуації все більш актуального значення набуває розвиток сфери відпочинку і туризму, орієнтованої на внутрішні рекреаційні ресурси.

Україна володіє значним природно-рекреаційним потенціалом, що дозволяє створити сферу курортно-рекреаційних послуг, доступних для українського населення, з метою його оздоровлення, надзвичайно необхідного в умовах економічної ситуації і несприятливої екологічної обстановки, що склалася.

Рекреаційна діяльність характеризується економічною, соціально-культурною і медико-біологічною функціями.

Економічна функція рекреаційної діяльності полягає в простому і розширеному відтворюванні робочої сили, підвищенні продуктивності праці, збільшенні фундації робочого часу. Рекреація сприяє розвитку сфери обслуговування населення, вирівнюванню рівнів розвитку районів, національному, науково обґрунтованому використанню природних ресурсів.

Медико-біологічна функція рекреаційної діяльності — це зниження захворюваності, збільшення тривалості життя людей.

Соціально-культурна функція полягає в пізнанні навколишнього світу, спілкуванні людини з природою. Вона знаходить відображення в зростанні творчої активності, розширенні кругозору, поліпшенні психологічного клімату в трудових колективах.

Всі три функції рекреації тісно зв'язані між собою і виражаються в зростанні вироблення національного доходу і загальному підвищенні соціально-економічної ефективності суспільного виробництва.

За ступенем забезпеченості рекреаційними територіями Україна займає одне з провідних місць в Європі, але сучасне використання цих територій має негативні тенденції, які виражаються в зменшенні рівня рентабельності оздоровчих і рекреаційних установ (коефіцієнт використання складає 0,25-0,30),

нерегульованості процесів освоєння рекреаційних територій по інших призначеннях (житлове і дачне будівництво), і т.п.

Місцеві рекреаційні системи повинні формуватися для задоволення потреб населення у відпочинку поблизу місць постійного мешкання на базі водоймищ, сприятливих для організації масових видів короткочасного відпочинку, а також тривалого відпочинку в літній період.

В зв'язку з цим задача вивчення рекреаційно-туристського потенціалу території, оцінка вже існуючого туристського природокористування і розробка рекомендацій щодо оптимізації форм туристського природокористування набуває особливої актуальності.

В умовах несприятливої екологічної обстановки, зростання захворювань, в тому числі вірусологічних, особливого значення набуває медико-біологічна функція рекреаційної діяльності, яка базується на функціонуванні лікувально-курортних установ.

Лікувально-курортна рекреація розрізняється по основних лікувальних природних чинниках: клімат, мінеральні джерела, лікувальні грязі.

Відповідно до них вона ділиться на три основні групи:

- кліматолікування,
- бальнео-лікування,
- грязелікування.

Залежно від їх поєднання можуть бути виділені:

- бальнео-грязелікувальні,
- бальнео-кліматолікування,
- клімато-грязелікування,
- клімато-бальнео-грязеве лікування.

Умови лікувально-курортної рекреації повинні строго відповідати медико-біологічним нормам. Території, що виділяються курортологією для лікування людей відповідають суворо заданому складу властивостей.

В значній мірі медико-біологічну функцію рекреаційної діяльності здійснює оздоровча і спортивна рекреація.

Оздоровча і спортивна рекреація найбільш різноманітна.

Великою популярністю у всьому світі користується купально-пляжний відпочинок. Відпочинок біля і на воді включає різні рекреаційні заняття: купання, сонячні ванни, прогулянки по березі, ігри в м'яч на пляжі, водні лижі.

Прогулянковий і промислово-прогулянковий відпочинок включає такі заняття, як прогулянки на відкритому повітрі, огляд краєвидів, збирання грибів і ягід, морських моллюсків, коралів і інших дарів природи.

До прогулянкового відпочинку можна віднести маршрутний туризм. Маршрутний туризм часто ототожнюється з туризмом взагалі. Він може бути спортивним і любительським. За характером перешкод він поділяється на рівнинний і гірський.

Великого розвитку набув водний туризм, як прогулянковий, так і спортивний. Ці види включають водно-моторний спорт, воднолюбний спорт, греблю на каное, парусний спорт і т.д. Як правило, ці види туризму сполучаються з купально-пляжним туризмом на берегах морів, озер і річок.

Пізнавальні аспекти властиві значній частині рекреаційних занять. Проте виділяються суто пізнавальні рекреаційні заняття, пов'язані з інформаційним «споживанням» культурних цінностей, тобто з оглядом культурно-історичних пам'ятників, архітектурних ансамблів, а також з ознайомленням з новими районами, країнами, з їх етнографією, фольклором, природними явищами і господарськими об'єктами.

Багато видів рекреації мають сезонний характер як по природним, так і соціально-економічним причинам. В умовах нестабільної економічної ситуації багато людей віддають перевагу короточасному літньому відпочинку.

Короточасний літній відпочинок поєднує в собі різноманітні види рекреаційної діяльності, які зображено на рис.

Рисунок – Види літнього відпочинку

На частку неорганізованих рекреантів доводиться близько 50—75% загальної чисельності туристів, що створює особливу напруженість у функціонуванні транспорту і сфери обслуговування.

Об'єктом вивчення місць відпочинку повинен служити саме природний комплекс в його сучасному і перспективному поляганні. Дослідження рекреаційних ресурсів природного комплексу пов'язано з розробкою моделі його прогнозу, що включає взаємодію еволюції природного комплексу, або біогеоценозу, і його техногенних змін.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Анисимов С.В., Анісімова С.В. Обоснование выбора локальных территорий для организации малых рекреационных объектов // Людина та довкілля. Проблеми неоекології : зб. наук. праць. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. № 1–2 (25). С. 70–76.
2. Анісімова С.В., Рибалова О.В, Ільченко Л.Ю. Комплексна оцінка рекреаційного потенціалу територій для проведення літнього стаціонарного відпочинку // Зб. наук. ст. міжнародної науково-практичної конференції “Екологічна безпека: проблеми і шляхи вирішення”, т.1 – Харків. 2008. С.3-10.

ИЗМЕНЕНИЕ ПЛОЩАДИ ФЛОКУЛ АКТИВНОГО ИЛА В СООРУЖЕНИЯХ ОЧИСТКИ ПРОМЫШЛЕННЫХ СТОЧНЫХ ВОД

*Докладчик – Котлярова В.А., ст.,
Научный руководитель – Юхневич Г.Г., доц., к.б.н.,
Гродненский государственный университет имени Янки Купалы,
Республика Беларусь
guhnev@grsu.by*

Биологическая очистка сточных вод является эффективной мерой обработки промышленных стоков с целью выпуска в естественные водные объекты. Одной из наиболее применяемых и эффективных технологий очистки сточных вод различного происхождения является очистка в биоокислителях путём активной жизнедеятельности микробценоза и представителей микрофауны.

Биоценоз активного ила включает комплекс более чем 300 видов микроорганизмов различных эколого-трофических групп: бактерий, простейших, червей, членистоногих и др. [1].

Внешне активный ил представляет собой мелкие хлопья от светло-коричневого до тёмно-коричневого и чёрного цветов. Такого рода хлопья, или зооглеи, представляют собой совокупность многослойно расположенных бактерий, заключённых в слизь, которая образуется в результате жизнедеятельности гетеротрофных флокулообразующих бактерий *Zoogloeagamigera* [2]. Микроорганизмы разных групп используют органические загрязнители в качестве субстратов; их функциональное состояние, активность и адаптированность к экологическим условиям сооружений определяют устойчивость и эффективность биохимического окисления загрязняющих веществ.